ספר הקנה — ענין קידוש השם

ענין קידוש השם.

שוב אמר ונקדשתי בתוך בני ישראל ונתעוררו חז"ל לומר אחר שאמר ולא תחללו את שם קדשי א"כ מה ת"ל ונקדשתי, אלא ה"ק ואפילו בא ליטול את נפשך מסור עצמך לו ויטלנה וזהו ונקדשתי, והנה הכוונה אחר שאתם קדושים ואני קדוש (ראוי לכם לקדש אותי) בכל כחכם וצלכם לפי שאין נפש טהורה ונקייה שאין לה צל וכח כנגדה למעלה, ואמר הקב"ה דע לך שאע"פ שהורג אותך נשמתך בא אלי ואין בידו לעשות לנפשך כלום, וע"כ מסור עצמך כדי שתבא להתחבר עם צלך ולהיות בקדושתך בלי חסרון, אבל אם תמיר בי ראה מה עשית כי הבאת חסרון בקדושתי ואתה תלך בחוץ ושמחתך שם שמחת שעה וסוף סוף תמות כי חוב הוא לך ולא אקבל אותך אבל אמסרך ביד דומה לסבבך לסובבים של טומאה כי טמאת נפשך, ואני צועק לא תטמאו את נפשותיכם וזו שהעלו רז"ל במס' סנהדרין בכל יעבור ואל יהרג חוץ מע"ז וג"ע וש"ד ודוקא שלא בשעת השמד אבל בשעת השמד בכל יהרג ואל יעבור ובשלא בשעת השמד לא אמרו בכל יעבור ואל יהרג אלא בצנעה אבל בפרהסיא שיש שם י' ישראלים אפילו אמר לו לשנות רצועות מנעלו לעשותו כמנהג הגוים ולסלקו ממנהג ישראל יהרג ואל יעבור.

אל"ר מ"ש ע"ז ג"ע וש"ד אפילו בצנעה.

א"ל בני כל אחד מאלו הג' כולל ג' וזהו תחת שלש רגזה הארץ, ואיך שאם עבד ע"ז הנה שחתך האבר שהוא כנ"י מן הגוף שהוא האילן ועשה אלוה וא"כ עשה רציחה בחיתוך האבר, וג"ע ג"כ שזה האבר נקרא אשה והיא בעולת בעל ואתה לקחת אותה א"כ עשית עריות, וכן כל אחד ואחד כולל שלשה ורגזה הארץ ומחרבת את העולם וע"כ יהרג ואל יעבור ויחזור בקדושתו ומכנ"י לא יתמעט כלל מקדושתו ולא יאמר בה באו גוים בנחלתך, גם שאר עבירות כאשר יכוין להעביר מן הדת בדבר מה יזיק אותה עבירה שעושה וע"כ ונקדשתי וגם את עמי בקדושתך.

אל"ר ולמה תפשו רצועות מנעל.

א"ל בני הדבר נראה לרבותא כאמרם אפילו, אבל הם הרמיזו דבר גדול שכנ"י נקרא מנעל שנאמר מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, והרצועות שעל המנעל הוא צינורות היורדין רחמים מן הוי"ן עליה ואלו מכוונים לשנות הדוגמא ולקלקל הצינורות וע"כ יהרג ואל יעבור ויקדש נפשו, ותפשו רצועה ומנעל לומר לך כשם שאלו מורים הפך הדוגמא ונראה דבר קל ואינו קל שדבר שמכוין להעבירו מן הדת עושה פגם ויהרג ואל יעבור, ואל תאמר אמסר וקב"ה יצילני ויעשה לי נס, כי הסומך על הנס אין עושין לו נס כי הקב"ה רוצה שתקבל עונשך ותטהר טהרה שלימה ותדבק

למעלה במעלתה, שאפילו עברת אלף עבירות ונתחרטת ונתמסרת על קדושת השם כולם נמחלים, ועשרה הרוגי מלוכה קבלו דינם באהבה וחיבה כי ידעו מעלת עולמם אשר הוכן להם.

א"ל חנניה מישאל ועזריה וכי לא ידעו סוד העבירה הזאת אבל היו צריכין לישא ק"ו והלא (שני) אנשים כמותם יהרג ואל יעבור אבל הולידו ריעותא מק"ו שנשאו כי עתה יאמרו הבריות טעמא דאית להו ק"ו הא לאו הכי לא היו נשרפין ועתה יחזרו ויאמרו ק"ו של שטות הוא כי מה לצפרדעים שאין להם דעת ולא בחינה ואין מכירין בין טוב לרע ע"כ היו נופלים בכבשן אש שאלו היו יודעים שישרפו מאן לימא לן שהיו נכנסין בכבשן האש הלא תראה גם עתה הצפרדעים אינן נזהרין מן האש שאינו מכיר ואינו יודע וא"כ יחזרו העולם ויאמרו כי חנניה מישאל ועזריה ידעו שיהרג ואל יעבור אלא שהיו מבקשין להם כתב ראיה ומנין ומצאו הק"ו ויאמרו העולם בק"ו אינו דבר ונשאר יהרג ואל יעבור בלא ראיה ואינו כלום וישובו לעבור ואל יהרג והם הגורמים כי להם ליכנס מיד לכבשן האש ומה להם עם חברת הצפרדעים שאלו אנשים ואלו צפרדעים.

ואל תשיבני בזה לומר שלא היה ע"ז רק צורה בעלמא ומצד הק"ו קדשו הש"י אבל אם היה ע"ז לא היו צריכין לשום ק"ו כי האומר צורה בעלמא היה טועה מהטעם שאם היה צורה בעלמא ובהשתחויה לאותה הצורה לא היו מטילין מום בקדשים א"כ למה ישאו ק"ו ליפול בכבשן האש שהסומך על הנס אין עושין לו נס ושמא ישרפו בחנם כי אינם פוגמים למעלה (ואם תאמר) אם ישתחוו לצורה אף כי אינה ע"ז יזיקו בעליונים חזר הדין למה להם לישא ק"ו והלא אמרו אפילו לשנות רצועה של מנעל יהרג ואל יעבור אלא ע"כ ע"ז ממש היה ואם כן הדרא קושיא לדוכתי הוציאו חורבה לעולם ושמא תאמר שלא היה מכוין להעבירם מהדת אדרבא זה היה כוונתו להעבירם מהדת, (א"ל בני) לא היו צריכין לשום ק"ו חלילה חלילה כי היו יודעין עד היכן העונש מגיע ואע"פ שנראה לעצמם עשאוה (שנשאו הק"ו) אין הדבר כן רק החזיקו לב אחרים מהצפרדעים אם יקרה להם המקרה הזה (ילמדו מהצפרדעים, ומה שאמרת שהצפרדעים אינן בני דעת ואין ראיה משם כך אני מקובל שאותם הצפרדעים בני דעת היו והיו נכנסים בתנורים חמים גבים גבים ולא היו נזהרים והיו (המצרים) משכירים תנוריהם לישראל והצפרדעים נזהרים מהשרפה והנזק, ש"מ שאותם הצפרדעים חכמים היו.